

Exempel på gymnasiearbete inom humanistiska programmet – språk

Ungdomsspråk i spanska bloggar

Elevens idé

Calle är genuint språkintresserad. Han har studerat spanska, tyska och italienska. I ämnet spanska är han nu inne på steg 5. Han har god språklig förmåga såväl i reception som i produktion. Calle har kontakt med några spanska ungdomar i Valencia och är nyfiken på språkbruket ungdomar emellan. Han vill undersöka spanskt ungdomsspråk lite närmare och jämföra det med svenskt ungdomsspråk i hans hemstad. Han funderar över vilka värderingar som ligger bakom ett visst språkbruk: Hur ”skapas” egentligen ett ungdomsspråk och hur förs det vidare?

Frågeställning

Calle diskuterar idén med den ansvariga läraren, som varit Calles lärare i människans språk. Läraren finner idén utvecklingsbar även om en avgränsning är absolut nödvändig. Calles tanke var först att spela in samtal med sina spanska vänner för att kunna analysera och utvärdera deras språkbruk men han bestämmer sig, efter samtalet med läraren, att begränsa sig till skriven text och då framför allt bloggtext av såväl flickor som pojkar i Valencia. Ungdomsbloggar, resonerar Calle, är ju skrivna på ett samtalande språk som är både tillgängligt och samtidigt uteslutande för den som inte är en del av ”kulturen”. Syftet med hans arbete är att analysera ungdomsspråket i ett antal spanska bloggtexter och att jämföra ungdomsspråk i Sverige och Spanien. Efter samråd med läraren formulerar han en tredelad frågeställning:

- Vad kännetecknar ungdomsspråket i spanska bloggtexter ur några olika lingvistiska aspekter?
- Går det att upptäcka till exempel värderingar, sociala relationer, maktstrukturer eller genustänkande i spanskt ungdomsspråk?

- Finns det några tydliga likheter och/eller skillnader i bruket av/förekomsten av ungdomsspråk i jämförelse med bloggar skrivna av motsvarande tonårsgrupp i det egna språkområdet?

Den första delen av frågeställningen är av undersökande karaktär och syftar till att kartlägga hur ungdomsspråk i bloggtexter ser ut. För att ta reda på det behöver Calle läsa in sig på litteratur i ämnet och hitta färskare bloggtexter. Den andra delen är mer reflekterande och Calle vill här titta närmare på vilka värderingar som kan ligga bakom ett visst språkbruk samt vad de uttrycker. Den tredje delen är jämförande eftersom det kan vara intressant att visa på likheter och skillnader mellan spanskt och svenskt ungdomsspråk.

Diskussionerna med läraren har bidragit till att Calle känner sig redo att påbörja sitt arbete. De har också talat om att frågeställningar kan förändras under arbetets gång beroende av vilka fynd som görs.

Koppling till examensmålen

Calles gymnasiearbete harmonierar med examensmålen för humanistiska programmet och berör centrala kunskapsområden inom programmet, såsom språk, kulturvetenskap och samtida kultur. Andra kunskapsområden inom programmet som berörs är till exempel kulturhistoria och psykologi. Inom programmet ska sambandet mellan språk, kultur och samhälle, dvs. det interkulturella perspektivet, belysas, något som tydligt görs i Calles arbete.

Gymnasiearbetet visar att Calle utvecklat grunderna i ett vetenskapligt förhållnings-sätt. Det märks till exempel i användningen av begrepp och metoder som förekommer inom ovan nämnda kunskapsområden samt i hans förmåga att kunna formulera, avgränsa och besvara en frågeställning. I arbetet får han dessutom möjlighet att visa sin förmåga att förhålla sig kritiskt till källor och att sovra i material. I utvärderingen analyserar han och drar slutsatser om sitt resultat och sin arbetsinsats.

Ytterligare exempel på kopplingen till examensmålen för det humanistiska programmet är användningen av digitala verktyg och medier i gymnasiearbetet. Calle använder internet och sociala medier för att söka, bearbeta och sovra information men han använder också digitala verktyg för att kommunicera med andra.

Planering

Calle väljer att genomföra sitt gymnasiearbete på egen hand och utarbetar en tidsplan. Han stämmer av sin planering med den ansvariga läraren och lägger in återkommande träffar med henne. Läraren har bildat en elevgrupp på fem personer som stöttar varandra och ger varandra respons under arbetets gång. Hon föreslår att vissa datum sätts upp även för dessa träffar. Calles grovplanering innehåller föl-

jande steg:

1. Förberedelsearbete och litteraturläsning.
2. Materialinsamling.
3. Analys av material och utkast 1.
4. Utkast 2.
5. Slutinlämning av rapport.
6. Förberedelse av presentation.
7. Presentation av arbetet och respons från andra elever.
8. Utvärdering.

Genomförande

I sitt förberedelsearbete läser Calle in sig på ungdomsspråk i Spanien och aktualiserar sina kunskaper om ungdomsspråk i Sverige.

För arbetet med de första två delarna av frågeställningen väljer Calle artiklar och annan litteratur om ungdomsspråk och bloggtext. Utöver litteraturstudierna tänker han söka information via internet, se film men framför allt studera bloggtexter. Insamlingsfasen blir aktiv. Calle kontaktar också ett begränsat urval ungdomar i Spanien för att intervjua dem via virtuella möten. Urvalet av material diskuterar han och stämmer av med läraren. Han analyserar sedan språket i tre bloggar. I det första utkastet, som är att betrakta som ett råmanus, har han sovat och bearbetat materialet. Detta utkast diskuteras i elevgruppen. Efter responsen från gruppmedlemmarna gör han en del förändringar i texten.

Calle undersöker till exempel hur värderingar och sociala relationer kan synas i bloggspråket. Han finner det även relevant att reflektera över hur stor inverkan genus och kulturell bakgrund har på språkbruket. Eftersom det är svårt att finna exempel på kulturella skillnader i det begränsade urvalet av texter, och hans kunskap om spanska förhållanden ändå är begränsad, fokuserar han, efter samråd med läraren, på genusperspektivet.

Inför utkast 2 ska Calle också söka svar på den sista frågeställningen om likheter och skillnader i spanskt respektive svenskt ungdomsspråk. I detta skede förstår Calle att arbetet är mer omfattande än vad han räknat med och tiden räcker helt enkelt inte till för studier av svenska bloggtexter. Han kommer överens med läraren om att avgränsa sig ytterligare och stryka den sista frågeställningen. Istället ska han kommentera detta kort i sin diskussion.

Calle för under tiden för gymnasiearbetet regelbundet en arbetsdagbok där han reflekterar över vad han gjort, vad han lärt sig och hur han ska gå vidare. Det är svårt att hitta rutiner för dagboken men det är ett bra tillfälle att reflektera över

arbetsprocessen, diskussionerna och nya kunskaper samtidigt som Calle får en översikt över arbetets gång.

Efter respons från lärare och elevgruppen på det andra utkastet sammanställer Calle allt material och sin analys i en rapport som följer allmänt vedertagen struktur och som inleds med en kort sammanfattning. Calle har valt att skriva sin sammanfattning på spanska. Det kräver goda kunskaper i språket och särskilt i det formella språk som krävs för ett abstract/en sammanfattning. Han har arbetat med texttypen tidigare under sin utbildning och skrivit sammanfattningar på engelska och svenska. Rapporten lämnas in till läraren samt delges medbedömaren och den elev som ska ge särskild respons på Calles rapport.

I den muntliga redovisningen använder sig Calle av ett presentationsverktyg som stöd. I presentationen har han lagt in några utdrag ur bloggarna med ljudfiler där en av Calles spanska kamrater läser upp texterna.

En annan elev har förberett sig för att kommentera Calles rapport i anslutning till presentationen. Hennes kommentarer och lärarens frågor leder diskussionen vidare och öppnar för fler perspektiv. Calle har själv gett respons på en annan elevs arbete. Han har valt att ge skriftlig respons.

En spansklärare på skolan fungerar som medbedömare. Hon har läst igenom rapporten, deltagit vid presentationen och vid utvärderingstillfället.

Utvärdering

Efter presentationen utvärderar Calle sitt arbete skriftligt, vilket tillåter honom att reflektera mer på djupet. Han ställer sig frågorna:

- *Var frågeställningen väl avgränsad?*
- *Gav de källor jag valde tillräcklig/ vederbärfig information?*
- *Vilka är styrkorna i mitt arbete och vilka är de svaga punkterna?*
- *Vad har jag lärt mig av mitt arbete och vilken nytta har jag i framtiden av kunskaperna och erfarenheterna?*

Calle konsulterar sin arbetsdagbok för att se hur tankegångarna har gått, vilka problem han stött på och vad källorna väckt för funderingar. Den speglar också vad han lärt sig. Utvärderingen diskuteras därefter med andra elever och läraren.

I sin utvärdering noterar Calle att frågeställningen var för omfattande. Han reflekterar också över det faktum att han fokuserat mer på vissa delar av den ursprungliga frågeställningen. Avgränsningen som han och läraren gjorde under arbetets gång kändes motiverad och nödvändig.

Skolverket

Rapporten och presentationen är Calle mycket nöjd med. Innehållet var väl strukturerat och framförandet var förberett och anpassat för målgruppen, som var elever som studerar språk och två språklärare. Sammanfattningen, som han skrev på spanska, krävde en hel del arbete men med hjälp av ordböcker och tack vare att de tränat på att skriva liknande sammanfattningar, kände han sig väl förberedd för uppgiften.

Han är särskilt nöjd med att han lyckats arbeta med ett levande och varierat källmaterial på spanska, till exempel intervjuerna med spanska ungdomar och med bloggtexter.